

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Zážitkový vzdělávací kurz pohledem učitele základní školy

Bakalářská práce

Autor: Kristýna Pártlová
Studijní program : P7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Tělesná výchova a sportovní aktivity se
zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce : Mgr. Dita Culková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Kristýna Pártlová

Studium: S11162

Studijní program: B1101 Matematika

Studijní obor: Matematika se zaměřením na vzdělávání, Tělovýchovné a sportovní aktivity se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: **Zážitkový vzdělávací kurz pohledem učitele základní školy**

Název bakalářské práce AJ: Experiential education course from a teacher's view

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cíl: Popsat a interpretovat zkušenost učitelů, kteří se zúčastnili vzdělávacího kurzu zaměřeného na zážitkovou pedagogiku ve škole. Blíže analyzovat přesah této zkušenosti do jejich pohledu na učitelskou profesi. **Metody:** Kvalitativní studie s prvky fenomenologického výzkumu využívající hloubkových rozhovorů.

Literatura: HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. (2009). Zážitkově pedagogické učení. Praha: Grada. CHALOUPKOVÁ, L. (2005). Zážitková pedagogika ? výzva pro vzdělávání pedagogických pracovníků. [Diplomová práce] Brno. PELÁNEK, R. (2010). Zážitkové výukové programy. Praha: Portál. SLEJŠKOVÁ, P., DRAHANSKÁ, P., LANGROVÁ, J., TRČKOVÁ, R. (2011). Škola zážitkem. Praha: PŠL. PAVLÍKOVÁ, M. (2007). Využití zážitkové pedagogiky na 1. stupni. [Diplomová práce] Olomouc. SEDLÁČEK, B. (2000). Využití zážitkové pedagogiky na střední škole. [Závěrečná práce] WARREN, K., MITTEN, D., & LOEFFLER, T. (Eds.), (2008). Theory and practice of experiential education. Boulder, CO: Association for Experiential Education.

Anotace:

Garantující pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Dita Culková, Ph.D.

Oponent: PhDr. Ivan Růžička, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 11.2.2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů uvedených v Seznamu literatury.

V Hradci Králové dne 30. 11. 2016

Poděkování

Chtěla bych poděkovat paní Mgr. Ditě Culkové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a pomoc při zpracovávání bakalářské práce.

Anotace

Pártlová, Kristýna. *Zážitkový vzdělávací kurz pohledem učitele základní školy*. Hradec Králové: Pedagogická Fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 42 str. Bakalářská práce.

Tématem bakalářské práce je zážitkový vzdělávací kurz pro učitele základních škol. Teoretická část pojednává o pojmech týkajících se zážitkové pedagogiky, představuje historii zážitkové pedagogiky a přibližuje činnost Prázdninové školy Lipnice a její tvorbu. Hlavním cílem praktické části je popsat a interpretovat zkušenost pedagogů, kteří se zúčastnili vzdělávacího kurzu zaměřeného na zážitkovou pedagogiku ve škole. Na základě hloubkového rozhovoru je v této části provedena analýza dat pomocí jednotlivých témat, díky níž je zaznamenáný přesah této zkušenosti do učitelské profese. K již zmíněné analýze je využita metoda kvalitativního výzkumu.

Klíčová slova: zážitková pedagogika, Prázdninová škola Lipnice, hra, zážitek, modelová situace, žáci, učitel

Annotation

Pártlová, Kristýna. Experiential education in the glance of tescher of elementary school.

Hradec Kralove: Faculty of Education, University of Hradec Kralove, 2015. 42 pp.
Bachelor thesis.

The topic of the thesis are experiential education courses for primary school teachers. The thesis investigates teachers experiences with these training courses focused on experiential education at school and further analyzes an overlap of this experience into their view of the teaching profession.

The theoretical part discusses notions related on experiential learning and its history, and describes activities of Vacation School Lipnice and its work.

The practical part uses a qualitative research. Based on informations obtained from interviews with teachers, we analyze the data by distribution of informations into individual topics.

Keywords: experiential learning, Vacation School Lipnice, game, experience, model situation, students, teacher

Obsah

ÚVOD.....	7
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	8
1.1 Pojem zážitková pedagogika	8
1.2 Vývoj zážitkové pedagogiky	9
1.2.1 Historie	9
1.2.2 Současnost.....	11
1.3 Pojmy zážitkové pedagogiky.....	12
1.4 Reflexe v zážitkové pedagogice	15
1.5 Zážitkové programy.....	17
1.6 Hra jako hlavní prostředek zážitkové pedagogiky.....	18
1.7 Vztahy mezi zážitkovou pedagogikou a pohybovými aktivitami.....	20
2 VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY	21
2.1 Cíle výzkumu.....	21
2.2 Výzkumné otázky	21
3 METODOLOGIE VÝZKUMU	22
3.1 Sběr dat a jejich zpracování.....	22
3.1.1 Nástroj sběru dat - hloubkové rozhovory.....	23
3.2 Charakteristika výzkumného vzorku	23
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	28
5 DISKUZE	34
6 ZÁVĚR	35
7 SEZNAMY	37
8 PŘÍLOHY	39

ÚVOD

Zážitková pedagogika je moderní, avšak dlouho známý způsob vzdělávání, který by se podle mne měl na školách používat co nejčastěji. Cílem učitele by mělo být předat žákům co nejvíce důležitých informací, které utkvějí v jejich paměti. Aby tohoto učitel dosáhl, musí žáky zaujmout. S tím mu pomůže právě zážitkové učení, jehož důležitou součástí je mimo jiné také zajímavost a pestrost projevu učitele. Zážitkové učení také dbá na prožitek, zážitek, který si žák odnese, a tím se stává informace pro žáka zajímavou a nezapomenutelnou. Pro co největší efekt musí učitel do výuky zařadit nejen slovní výklad, ale i videa, ukázky, hmatatelné důkazy, hry, soutěže a jiné zajímavosti. Je dokázáno, že nejvíce si zapamatujeme to, co zažijeme na vlastní kůži. Důležitá je také vysoká míra motivace učitele.

K zážitkové pedagogice mám určitý vztah již od mého dětství. Pohybovala jsem se v kolektivu mladších dětí, pro které jsem mimo jiné vedla vodácký kroužek a pořádala tábory. Nyní působím jako trenérka plavání dětí od 8-14let a snažím se, hlavně pro ty nejmenší, připravovat nejrůznější hry a motivující soutěže.

V teoretické části práce bude objasněn pojem zážitková pedagogika, to jaké má cíle a metody. Seznámíme se s nejčastějšími pojmy vztahujícími se k zážitkové pedagogice. Představíme si vývoj zážitkové pedagogiky až po současnost, dále si představíme zážitkové programy, včetně organizace Prázdninové školy Lipnice. Přiblížíme, jak Prázdninová škola Lipnice pracuje, a představíme si jednu její sbírku.

V praktické části je předmětem našeho zkoumání popsat a interpretovat zkušenost učitelů, kteří se zúčastnili vzdělávacího kurzu zaměřeného na zážitkovou pedagogiku ve škole a blíže analyzovat přesah této zkušenosti do jejich pohledu na učitelskou profesi.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1 Pojem zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika je přístup ke vzdělání, který je založen na schopnosti lidské paměti vsřebávat informace, jejichž vnímání je provázeno intenzivní emocí. Práce zážitkového pedagoga spočívá v záměrném vytváření situací, jež souvisí s intenzivním prožíváním a následnou interpretací získaných zážitků (zpětnou vazbou). Zážitková pedagogika opěvuje slova prožitek, zážitek, zkušenost. S těmito pojmy pracuje a snaží se je cíleně vyvolat v plánované situaci. Nejčastějšími prostředky aplikace jsou různé formy a druhy her snažících se dosáhnout co největšího rozvojového potenciálu. Cílem tohoto pojetí je vždy rozvoj jedince, rozvoj osobnosti. (FRANC a ZOUNKOVÁ a MARTIN, 2007)

Znaky prožitku:

- Nenahraditelnost v lidském životě. Jedná se o jedinou událost v lidském životě.
- Jedinečnost prožitku spočívá v nemožnosti zaměnit jeden zážitek za druhý. Nelze nahradit prožitek z jedné události jinou událostí.
- Individuálnost prožitku. Každý prožívá situace odlišně na základě svých individuálně vyvinutých složek osobnosti.
- Intencionálnost prožitku. Prožitek nelze oddělit od svého obsahu, je zde sounáležitost prožívajícího jedince a prožívané události.
- Nepřenositelnost prožitku z jednoho jedince na druhého. Zážitek ze hry přenesený na posluchače není nikdy tak silný jako ten prožitý. Není možné jej přenést, protože komplexnost zapojení všech složek osobnosti při prožívání nelze nahradit pouze vizuálním či sluchovým vnímáním.
- Komplexnost při získávání prožitku. Psychosomatická jednota je zřetelná právě u reflexe tohoto fenoménu a zapojení tělesných a duševních

charakteristik a je nutnou podmínkou pro získání právě silného prožitku z činnosti. (KIRCHNER, 2009)

1.2 Vývoj zážitkové pedagogiky

Kapitoly níže se budou zabývat popisem historických událostí, jež jsou podstatné pro dosavadní vývoj zážitkové pedagogiky.

1.2.1 Historie

První náznaky zážitkové pedagogiky najdeme již v 60. letech 20. století, kdy probíhaly první Tábornické školy a pro jejich činnost byl zaveden pojem tábornictví. Postupně dochází k rozvoji tábornictví a objevují se nové formy rekreačního pobytu v přírodě.

Na počátku 70 let se rozšířilo hnutí, které prosazovalo spojení pohybu a kulturní aktivity s pobytem v přírodě. Prvním experimentem byl Pokus o dvacet (1970), díky kterému zahájilo provoz nově vybudované experimentální středisko na Lipnici. Toto byla první akcí svého druhu u nás, a byl při ní uplatněn velmi intenzivní rekreační režim kombinující pohybové činnosti a činnosti zprostředkovávající kulturní hodnoty.

V roce 1971 má svou premiéru Gymnasion, který přišel s novým koncepčním pohledem na výchovu a rekreaci mládeže v přírodě. Jeho autoři se odklonili od dosavadních stereotypních metod s jednostranným zaměřením a prosadili myšlenku životní harmonie. Program experimentu obsahoval: sporty v přírodě, umělecké zaměření (tanec, zpěv, divadlo), hry, činnosti v přírodě (táboření, turistika).

Mezi další experimentální projekty patřily: Lesní sportovní škola, Prázdniny na objednávku, Řeka pod horou atd.

Přelomem v této oblasti byl rok 1977, kdy byl pořádán celostátní seminář s tématem: Rozvoj moderních forem pobytu v přírodě a turistiky. Seminář potvrdil účinnost experimentálních akcí a přijal návrh zřízení Prázdninové školy. Ta o měsíc později

vzniká v Praze. Jejím cílem je publikovat a rozšířit nové formy rekreace, pobytu a výchovy v přírodě. Do vedení této školy se staví Allan Gintel (autor projektu Pokus o dvacet a Gymnasionů). Prázdninová škola si dala za úkol mladé lidi připravit na život po společenské i profesní stránce.

Šlo o to „učit se být“, tedy nastínit mladým lidem život pomocí prožitku a zážitků a ukázat, že nejde jen o to plnit si své povinnosti, ale také žít. Cílem Prázdninové školy je pomocí zážitků rozvíjet osobnost. Experimentální projekty v přírodě se konaly v Lomu na Hřebenech u městečka a hradu Lipnice nad Sázavou, a tak vznikl její název Prázdninová škola Lipnice.

V červnu 1991 byla Prázdninová škola přijata do mezinárodní pedagogické organizace Outward Bound. Prázdninová škola vytvořila vlastní pojetí zážitkové pedagogiky. (HANUŠ a CHYTILOVÁ, 2009)

Outward Bound

Spoluzakladatelem a vůdčím duchem byl Kurt Hahn - pedagog, který díky své originální terapii prožitkem, patří k inspirativním reformátorům v oblasti výchovy.

Pedagogická filozofie Outward Bound se opírá o dva základní principy:

- člověk je schopen dokázat mnohem víc, než se domnívá
- jen málokdo si uvědomuje, čeho je možné dosáhnout prostřednictvím vzájemné pomoci a týmové spolupráce.

Organizace Outward Bound postupně formulovala deset principů výchovy probíhající na základě osobního zážitku:

1. Prvořadost sebepoznání - Zaučení je nejefektivnější, probíhá-li za spoluúčasti emocí, výzvy a odpovídající podpory. Hlavním úkolem je pomoci účastníkům překonat jejich obavy a ukázat, že jsou schopni dokázat více, než si myslí.
2. Rozvoj představivosti - učení založeno na dětské zvědavosti. Vytváří se situace, ve kterých jsou účastníci nuceni přemýšlet, experimentovat. Důležité je navodit ve skupině atmosféru respektující myšlenky všech jejích členů.

3. **Zodpovědnost za učení** - učení je individuální proces poznávání. Každý se učí sám, ale i v zájmu skupiny, jejíž je členem. Cílem je podpořit klienty k zodpovědnému přístupu k osobnímu i skupinovému vzdělávání.
4. **Důvěrnost a zájem** - učení probíhá nejlépe v malé skupině s přítomností důvěry, zájmu a vzájemného respektu mezi členy.
5. **Úspěch a neúspěch** - úspěch každého účastníka musí být posunován podle stejných kritérií. Spravedlivost vychovává k sebedůvěře a odvaze. Je ale stejně důležité zažít neúspěch, poučit se z něj a přeměnit ho v novou příležitost.
6. **Spolupráce a soutěžení** - učení je koncipováno tak, aby pojmy důvěra, přátelství a skupinová soudržnost byly pevně vtisknuty do mysli účastníka. Podporuj soutěživost sám před sebou tím, že jsi přísný na své požadavky.
7. **Rozmanitost a různorodost** - rozmanitost a různorodost zvýší bohatost myšlenek, kreativitu a vnímání druhých.
8. **Přírodní prostředí** - pochopení přírody umožňuje i lepší sebepoznání. Usilujeme o správné rozhodování a jednání ve vztahu k přírodě.
9. **Služba a účast** - jsme posádka, nikoli pasažéři. Jsme utužováni vztahy a službou ostatních.
10. **Osamělost a reflexe** - je důležité umožnit lidem být sám, objevit své myšlenky a pocity. Dejme jim příležitost povídat si o tom s ostatními.
(HANUS a CHYTILOVÁ, 2009)

1.2.2 Současnost

V současnosti pořádá Prázdninová škola Lipnice 3-18 denní výchovné či rekreační projekty určené především dospívajícím lidem. Specifikem metod Prázdninové školy Lipnice je důraz na skupinovou a osobní dynamiku, emoční bilanci a cílené naplánování projektů tak, aby příběhy a jejich děje byly co nejrozmanitější. Je dbáno na intenzitu prožitků a co největší nasazení účastníku ve všech činnostech (střídání sportovních, uměleckých, technických aktivit.). Jsou používány různé prostředky pro vytvoření co největších, nejintenzivnějších a ojedinělých zážitků, které jsou ve zpětnovazebném působení usměrňovány ve smyslu sebepoznání a seberozvoje. Díky tomu může docházet k přehodnocování životního stylu účastníků kurzu. K

hlavním prostředkům Prázdninové školy Lipnice patří hry, a to málo strukturované, psychologické, strategické, inscenační a dramatické. (<http://www.psl.cz>)

1.3 Pojmy zážitkové pedagogiky

Používáním specifických aktivit přirozeně dospěla zážitková pedagogika prázdninové školy Lipnice ke zdůrazňování pojmů prožitek, zážitek, zkušenost, hra, evaluace, flow.

Prožitek

“Je to citově zabarvené vnímání aktuálního dění, často dramatického životního okamžiku. Prožívání je pak proud vědomí každého duševního obsahu, více či méně uvědomovaného. Prožitek a prožívání jsou přísně individuální a jsou těžko sdělitelné. Prožitek je považován za nenahraditelný článek v našem životě. Je to něco, co člověka provází po celý život. Rozdíl je pouze v jejich intenzitě.” (KIRCHNER, 2009, s. 108)

Zážitek

Může se skládat z více různých prožitků. Za zážitek považujeme vše, co jsme prožili, zkusili, viděli, slyšeli, drželi.

Zkušenost

Pojem se používá v několika významech:

- 1) nabytá dovednost, získaná dlouhodobou praxí: „zkušený lékař“, „životní zkušenost“
- 2) výsledek obvykle smyslového vnímání, zdroj poznání, který ještě nemusí být formulován slovy: „zkušenost červené barvy“
- 3) trvalý výsledek zážitku nebo prožitku: vnitřní zkušenost, náboženská zkušenost

Ve všech případech se klade důraz na bezprostřednost vlastní zkušenosti v protikladu například k věcem naučeným, vyslechnutým od jiných nebo přečteným. Zkušenost přichází z prostředí člověka díky pozorování, činnostem a pokusům, které se ho bezprostředně týkají, jelikož hlavním zdrojem poznatků o světě je praktická činnost jedince. Mluvíme-li o zkušenosti, myslíme tím to, co bylo uchováno v paměti individua a je stále, vědomě či nevědomě, aktivně používáno. Zde lze vidět spojitost s pojmy prožívání a prožitek. Zkušenost vychází ze situací, které měly velkou emoční hodnotu. Pokud jde o každodenní, emočně nezajímavou, hodnotově nízkou situaci, nelze v této souvislosti mluvit o vzniku zkušeností. (KIRCHNER, 2009; HANUŠ a CHYTILOVÁ, 2009)

Evaluace

„Evaluace je systematické posouzení kvality a hodnoty, popř. významu určitého objektu.“ (HARTL, 2009, s. 32) Evaluace se zakládá na důkladném sběru informací a na jejich odborném zpracování s cílem získat spolehlivé podklady pro případná rozhodnutí.

Dle PhDr. Zdeňka Palána, Ph.D. je evaluace: „hodnotící proces, na jehož základě je možno posuzovat celkovou efektivitu studia“. (<http://www.andromedia.cz/>)

Zážitková pedagogika rozvíjí speciální způsob evaluace, který využívá ve svých projektech. Tato evaluace má pět na sebe navazujících částí.

- 1) Evaluace prvního řádu: probíhá před zahájením projektu, jedná se o sběr informací o klientech, cíli, tématu, prostředí. Využívá se při tvorbě dramaturgie
- 2) Evaluace druhého řádu: používá se v reálné dramaturgii, úkolem je sledovat a vyhodnocovat, jak klienti reagují na program, jeho cíle, pravidla, jak se vyvíjí skupina a její dynamika
- 3) Evaluace třetího řádu: jedná se o hodnocení na konci kurzu, ukazuje, jak si cíl, téma, program, skupina klientů, tým instruktorů stály na konci kurzu

- 4) Evaluace čtvrtého řádu: používá se při tvorbě závěrečné ideální dramaturgie, s odstupem dvou měsíců se oslovují klienti otevřenými otázkami či strukturovaným dotazníkem (zjišťuje se vyjádření k cíli, tématu kurzu, programové skladbě, ke skupině a instruktorům. Výsledky se mohou porovnat s evaluací třetího řádu
- 5) Evaluace pátého řádu: jedná se o nejtěžší část evaluace, která ovšem přináší nejpřesnější závěry. Zjišťuje se nakolik cíl a téma projektu utkvělo v klientovi, nakolik se naučené dovednosti, vědomosti, modely chování a hodnoty staly součástí jeho života a nakolik je předává dalším sociálním skupinám. Teprve po tomto může být pečlivě vypracována závěrečná zpráva o projektu. (HARTL a HÁRTL OVÁ, 2009)

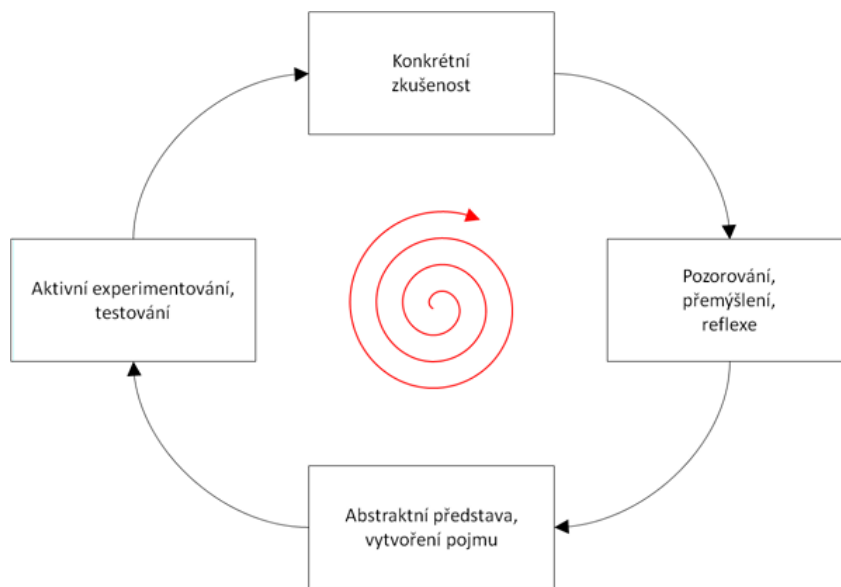
Flow

Pojem „flow“ zavedl americký psycholog maďarského původu Csikszentmihalyi, který tento pojem používá pro vyjádření optimálního prožitku. Podle Csikszentmihalyiho je „flow“ stavem: „*ve kterém jsou lidé tak ponořeni do určité činnosti, že nic jiného se jim nezdá důležité.*“ (KIRCHNER, 2009, s. 61). Do češtiny se „flow“ překládá jako zaujetí, unesení činností, stržení činností, ponoření se do činností. Když se dostaneme do stavu „flow“, jsme schopni zapomenout na vše nepříjemné. Stav „flow“ pocítujeme jako příjemný prožitek, kterého můžeme dosáhnout v pohybových činnostech, činnostech intelektuálních i herních činnostech. Stav „flow“ je považován za vnitřní motivaci jedince. (KIRCHNER, 2009)

Kolbův cyklus

Kolbův cyklus učení je jednou z nejrozšířenějších teorií učení a získávání znalostí. Uplatňuje se v rámci zážitkové pedagogiky. Vychází z toho, že 80 procent lidského poznávání pochází z vlastních, tedy nepřenositelných zážitků a zásadním způsobem zvyšuje zapamatovatelnost nových poznatků. Cyklus schematicky popisuje čtyři fáze procesu učení tak, jak se podle Kolba odehrávají v běžném životě. Jde o cyklický proces, který může začít kteroukoliv fází; každá zkušenost poskytuje novou zkušenost a navozuje motivaci k učení se:

1. Setkání s konkrétní zkušeností, zážitkem („něco se přihodilo“)
2. Pozorování, přemýšlení, reflexe zkušenosti („co se stalo?“)
3. Vytvoření abstraktního pojmu, představy (rozšíření našeho poznání vypracováním teorie, popřípadě změnou existující teorie)
4. Experimentování na základě získané zkušenosti, testování naučeného (změny našeho poznání, nové zkušenosti, poučení ze zkušenosti)

Obrázek 1: Kolbův cyklus (Zdroj: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/>)

1.4 Reflexe v zážitkové pedagogice

Přítomnost zážitku ještě neznamená, že se něco naučíme. Důležitou součástí zážitkové pedagogiky je reflexe. Právě na rozboru zážitku je již zmiňovaná výchova vystavěna.

Proces reflexe

Jedná se o řízený proces, který hodnotí aktivitu zážitku a hledá souvislosti pomocí informací získaných ze zpětné vazby. Tyto informace jsou zpracovávány s odstupem k tomu, co už se událo. Reflexe nám umožňuje nahlížet na naše jednání, jež vzniká na základě prožitků a umožňuje nám, abychom si odnesli co nejvíce cenných poznatků v oblasti sebepoznání a

poznání ostatních. Díky reflexi máme možnost výměny názorů s lidmi, kteří mají podobné zážitky jako my. (HANUŠ a CHYTILOVÁ, 2009)

Anna Hogenová (2000) zastává názor, že reflexe by se měla provádět s odstupem času, jelikož až po určité době se dokážeme na předešlé aktivity dívat bez emočního zaujetí, racionálně a v širším kontextu.

Nahlédnutí zpět by mělo sloužit k tomu, abychom našli souvislosti mezi výsledkem akce a činnostmi jednotlivců i celé skupiny, s nimiž vzájemně srovnáváme naše prožitky a zkušenosti. Při reflexi si účastníci aktivit sdělují své pocity a zkušenosti a dále řeší problémy či úspěchy, které by mohly jinak zapadnout. V průběhu aktivit se mohou prožívat pozitivní, ale i negativní emoce, které jsou následně v procesu reflexe nadále ovlivňovány.

Pomocí reflexe dochází ke zpřesnění pojmu prožitek, díky němuž reflexi přetváříme v zážitek a později ve zkušenost. Již zmiňovaná zpětná vazba slouží k tomu, abychom se z prožitků a zkušeností získaných během předešlých aktivit, naučili co nejvíce a dokázali získané vědomosti použít pro svůj osobní rozvoj.

Při reflexi se učíme vzájemnému naslouchání a toleranci. V neposlední řadě lze díky ní pozorovat pokroky během akce. Reflexe by neměla chybět v žádném dobře připraveném programu.

Při utváření se nejedná pouze o zpětnou vazbu pro účastníky programu, ale týká se i organizátorů, jež si z reflexe odnášejí mnoho cenných informací. (KIRCHNER, 2009)

Načasování reflexe

Pro co největší efektivitu reflexe musíme správně zařadit kdy, kde a jak reflexe proběhne.

Kdy?

Na tuto otázku si musíme odpovědět již při přípravě kurzu. Podle typu aktivity můžeme reflexi zařadit buď hned po jejím ukončení, nebo až s odstupem času (např. druhý den). Někdy může být vyhovující kombinace obou předchozích variant. Reflexi ihned po skončení programu zařazujeme tehdy, když chceme, aby měli účastníci aktivitu v živé paměti. Do druhého dne od provedení aktivit ponecháváme zpětnou vazbu takových zážitků, které potřebujeme reflektovat s chladnou hlavou.

Abychom shrnuli dění celého kurzu, je vhodné zařadit celkovou reflexi na jeho závěr.

Kde?

Na reflexi používáme klidné místo, které v nás vyvolává pocit harmonie, klidu a duševní pohody. Vhodné je dokreslení atmosféry přírodními motivy, praskajícím ohněm či vhodně vybavenou místností. Reflexe by měla probíhat pouze za přítomnosti všech členů skupiny.

Jak?

Důležité je, aby členové skupiny cítili, že jsou si všichni navzájem rovni. Toho můžeme docílit správným zasedacím pořádkem a to tak, aby na sebe všichni členové navzájem viděli. Z tohoto důvodu je vhodné využívat formace kruhu. Dále podle stylu reflexe určíme, zda jednotlivci budou sedět, stát či zaujmají jinou polohu. (KIRCHNER, 2009)

Typy reflexe

Mezi nejpoužívanější typy reflexe se řadí klasicky strukturovaný rozhovor, který však vyžaduje pečlivou přípravu. Je důležité, abychom si předem připravili strukturu otázek, dále je potřeba předem si stanovit, co od reflexe vyžadujeme a co chceme, aby si její účastníci uvědomili. Musíme volit vhodný výběr reflexe vzhledem k věku jedinců a vzhledem k sociální a inteligenční vyspělosti celé skupiny. V neposlední řadě bychom měli brát také v potaz to, že by se měla skupina během kurzu dynamicky vyvíjet, a proto budou členové se zpětnou vazbou pracovat jinak na začátku kurzu než na jeho konci. (HANUŠ a CHYTILOVÁ, 2009)

1.5 Zážitekové programy

Nyní si představíme některé modely věnující se zážitkové pedagogice, a to především na bázi rozvoje osobnosti a jako. Co se týče problematiky modelových situací, zmíníme se o tomto tématu pouze okrajově.

Modely zkušenostního učení

Modely zkušenostního učení nejsou vyjádřením českého konceptu zážitkové pedagogiky ani konceptu terapie prožitkem. Zkušenostní cykly učení jsou modely přibližující základní principy fungování procesů učení. Pomáhají strukturovat základní zkušenostní trénink a vzdělávací programy. Modely zkušenostního učení patří mezi nejdůležitější části teorie užívané v mnoha vzdělávacích programech. Hlavní myšlenka v rozepisování učení do jednotlivých kroků je porozumění částem cyklů, vyzkoušení a využití. Trenéři a školitelé k nim musí přistupovat kriticky jako k teoretickým modelům. Správně zvolený model může značně pomoci, avšak nesprávně zvolený model může vytvořit více problému než řešení.

Existuje mnoho případů, kde samotný zážitek nestačí k dosažení specifických cílů. V takových případech je lepší, když je prožitek zpracován zpětným uvažováním, diskuzí či kreativním podáním ve stále emoční návaznosti s právě prožitým. (HANUS a CHYTILOVÁ, 2009)

Modelové situace

Modelové situace jsou uměle vytvořené situace, jež jsou co nejvíce podobné situacím skutečným. Modelové situace mohou být fiktivní rozhovory nebo prezentace určitého nápadu, projektu či sebe sama. Modelové situace se používají i při školení zdravotníků (modelové situace první pomoci), školení policistů (modelové situace přepadení) i hasičů (modelové situace požáru, vyprošťování).

1.6 Hra jako hlavní prostředek zážitkové pedagogiky

Psychologové hru považují za jednu z činností člověka doplňující práci a učení. Výchovné účinky jsou u her nepopiratelné. Jedná se o rozvoj vnímání, senzomotorické koordinace, paměti, fantazie, myšlení, pozornosti, získávání dovedností. Jedinec se učí spolupráci, překonávat překážky, osvojuje si vědomosti. Též může docházet k získávání zkušeností v různých sociálních rolích. (ČÁP a MAREŠ, 2001)

Za nejstarší písemně dochovanou definici hry je považována charakteristika římského lékaře Galéna z roku 150: „*Hra je činnost, která zaměstnává příjemným*

způsobem těla i ducha. Pro tělo je odpočinkovým cvičením a ducha mírně unaví.“ (ROVNÝ a ZDENĚK, 1979, s. 52)

Komenský věnoval hře velkou pozornost a charakterizuje ji jako: „ *cvičení (duševní nebo tělesné) realizované mezi více osobami, které soupeří o jakousi odměnu poskytující zisk nebo čestné uznání.* “ (ROVNÝ a ZDENĚK, 1979, s. 51)

Hra je nenahraditelným prostředkem výchovy. Jedinec se díky ní rozvíjí a roste a to nejen vědomostně, dovednostně, ale i zkušenostně. Hra slouží jako prostředek, který ověřuje teoretické poznatky, úroveň dovedností, úroveň životních zkušeností a jejich použitelnost v životě.

Pokud chceme tvořit vlastní nové hry, musíme si nejprve odpovědět na otázku: Co je cílem hry? Co chci u člověka rozvinout a na co mám působit? Čeho dosáhnu? Jde tedy o to, pojmenovat si cíl. Cílem hry je určeno kudy, jak a kam se bude hrou směřovat. Cíl musí být vždy přesně definovaný a dosažitelný, musí být pochopitelný pro všechny a jasně určen. Hru chápeme jako nejideálnější prostředek rozvoje osobnosti. (HANUS a CHYTILOVÁ, 2009)

Dramaturgie

Pojem dramaturgie se do české zážitkové pedagogiky dostal prostřednictvím Prázdninové školy Lipnice, která pečlivě propracovávala metodu dramaturgie. Dramaturgii chápeme jako metodu vybírající a sestavující program do vyššího tematického celku, abychom během kurzu dosáhli co největšího efektu. Při tvoření dramaturgie se experimentuje s novými poznatky a její vývoj jde neustále vpřed.

Dramaturgií kurzu se zabýváme v přípravné fázi programu. Používáme prostředky a podmínky, které máme k dispozici, a zároveň nám zaručí splnění stanoveného cíle. Dramaturgie má za úkol, aby měl program spád a vyhnul se jakýmkoli nedostatkům. Podstatný je výběr aktivity, jež by měla odpovídat kolektivu hráčů. K úspěšné dramaturgii patří respektování předem stanoveného cíle. Cílem úspěšné dramaturgie je program, který bude vyhovovat všem, a to především jejich mentalitě a zájmům. Konečným výsledkem dramaturgie je scénář akce. (KIRCHNER, 2009)

1.7 Vztahy mezi zážitkovou pedagogikou a pohybovými aktivitami

Trénink, překonávání rekordů, zlepšování se a spousta dalších vypjatých situací je pro většinu z nás velmi emotivní a silně prožitková záležitost. Příprava mládeže v mnoha sportech by měla být samozřejmě prožitková, tak tomu bylo už i před mnoha lety. Proto by trenéři a učitelé měli aplikovat postupy zkušenostního učení ve zdokonalování dovedností, zlepšování výkonů a budování správného životního stylu. Z praxe můžeme poukázat na proměnu výkonnostních sportovců, učitelů či vedoucích, kteří pracují s postupy zkušenostního učení a analyzují jedincovi prožitky.

- Jaroslav Cihlář, mnoha násobný československý rekordman, účastník olympijských her, sepsal článek vydaný v Československém sportu 1973: „Jak jsem závodil s potokem“, kde zaznamenal svůj zážitek ze závodu. O zmínku také stojí jeho zážitkový přístup k výuce cyklistiky, nechal se inspirovat medailí z Mistrovství Evropy ve veslování pro hry v přírodě, pro orientační cvičení i ekologicky orientované hry.
- Další významný olympionik, který používal netradiční zážitkové postupy, je závodník na kajaku Luboš Vambera. Ve své práci využíval výtvarná díla se dřevem, noční jízdy po řece spojené s orientací, zpěv spojovaný s pobytom v přírodě a prožitkové učení lyžování.

Z oblasti zkušenostního či zážitkového učení mohou tělovýchovní odborníci využít mnohé z netradičních her a přístupů. V současném školství se klade čím dál větší důraz na motivaci, vyvolání a udržení zájmu žáků. V motivaci hrají velkou roli emočně silné aktivity. Mezi ty, kdo zážitkově i zkušenostně učí a vychovávají, lze řadit mnoho skupin. Jsou to učitelé, vychovatelé, trenéři, animátoři sportu, zdraví a životního stylu. Mohu to být také rodiče, poradci, vedoucí či instruktoři táborů. Jsou to ti, kdo vědomě využívají hry, soutěže, tvořivost a fantazii pro všestrannou výchovu dítěte. Jednoduše řečeno, zážitkový, zkušenostní učitel je ten, kdo dobře vyučuje a zároveň přitom i vychovává. (ŠAUEROVÁ, 2013)

2 VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY

Nyní se budeme zabývat charakteristikou výzkumného vzorku a zpracováním získaných údajů.

2.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem je popsat a interpretovat zkušenost učitelů, kteří se zúčastnili vzdělávacího kurzu zaměřeného na zážitkovou pedagogiku ve škole. Blíže pak analyzovat přesah této zkušenosti do jejich pohledu na učitelskou profesi.

2.2 Výzkumné otázky

- Jaká je zkušenost učitelů se zážitkovým vzdělávacím kurzem?
- Jaký mají zážitkové vzdělávací kurzy, po jejich absolvování, vliv na pedagogickou praxi?

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Ke splnění hlavního cíle práce byla vybrána kvalitativní metoda studie s prvky fenomenologického výzkumu. Bylo využito hloubkových rozhovorů, při kterých jsme se opírali o předem vytvořený seznam otázek přibližující postoj učitele k zážitkovému vzdělávacímu kurzu a k zážitkové pedagogice samotné.

3.1 Sběr dat a jejich zpracování

První krok byl najít na internetových stránkách e-mailové adresy na ředitele zmíněných škol, které se zúčastnily zážitkového vzdělávacího kurzu Prázdninové školy Lipnice, abychom se mohli domluvit na spolupráci. První krok jsem provedla v lednu 2016, kdy jsem na nalezené školy odeslala e-mail s prosbou o spolupráci.

- Během týdne jako první odpověděla ZŠ Velká Bystřice, a to ředitel školy, respondent A, který mi nabídl pouze svůj názor.
- Druhý e-mail přišel od školy ZŠ Jilemnice, která k mému překvapení razantně popřela účast na takovémto kurzu.
- Třetí e-mail přišel od ZŠ Deblín, ředitelka školy mě odkázala přímo na své učitele. Rozeslala jsem tedy e-mail se stejnou prosbou celému pedagogickému sboru ZŠ Deblín, ze kterého se mi ozvaly právě dvě vyučující, a to respondent B a respondent C.

S těmito respondenty jsem si v průběhu měsíce ledna 2016 domluvila schůzku, na které jsme provedly hloubkové rozhovory směřující k popisu jejich zkušeností se zážitkově vzdělávacím kurzem, kterého se před třemi lety zúčastnili. Rozhovory trvaly přibližně 45 - 60 minut. Opírala jsem se o připravený seznam otázek a snažila se o to, aby se respondenti co nejvíce rozpovídali. Otevřená otázka totiž nepředjímá, kterou dimenzi pocitů nebo myšlení bude dotazovaný pociťovat jako důležitou. Dále není nutné se striktně držet seznamu otázek, je důležité, aby se všechna témata v rozhovoru probrala, ale v otevřeném rozhovoru máme volnost přizpůsobovat formulace otázek a jejich pořadí podle situace. Rozhovory byly nahrány a následně doslovně přepsány, viz Příloha č. 2.

3.1.1 Nástroj sběru dat - hloubkové rozhovory

Při hloubkových rozhovorech jsme se drželi seznamu otázek vytvořených na základě kvalitativního výzkumu. Otázky byly koncipovány tak, aby se nám podařilo zjistit odpovědi na výzkumné otázky, a tedy dosáhnout cíle této práce. Jedná se vždy o otevřené a neutrální otázky, ať už formou osobního setkání nebo přes jiný komunikační kanál. Otázky jsou nastaveny tak, aby se dotazovaný sám rozmluvil a vyjádřil svůj názor.

Řazení otázek bylo zvoleno od teoretických, jelikož takové otázky povzbuzují dotazovaného hovořit popisně, po dotazy praktické. V další fázi rozhovoru jsme se pomocí otázek snažili získat informace o názorech a pocitech, vztahujících se k zážitkovému pedagogickému kurzu. (HENDL, 2016)

3.2 Charakteristika výzkumného vzorku

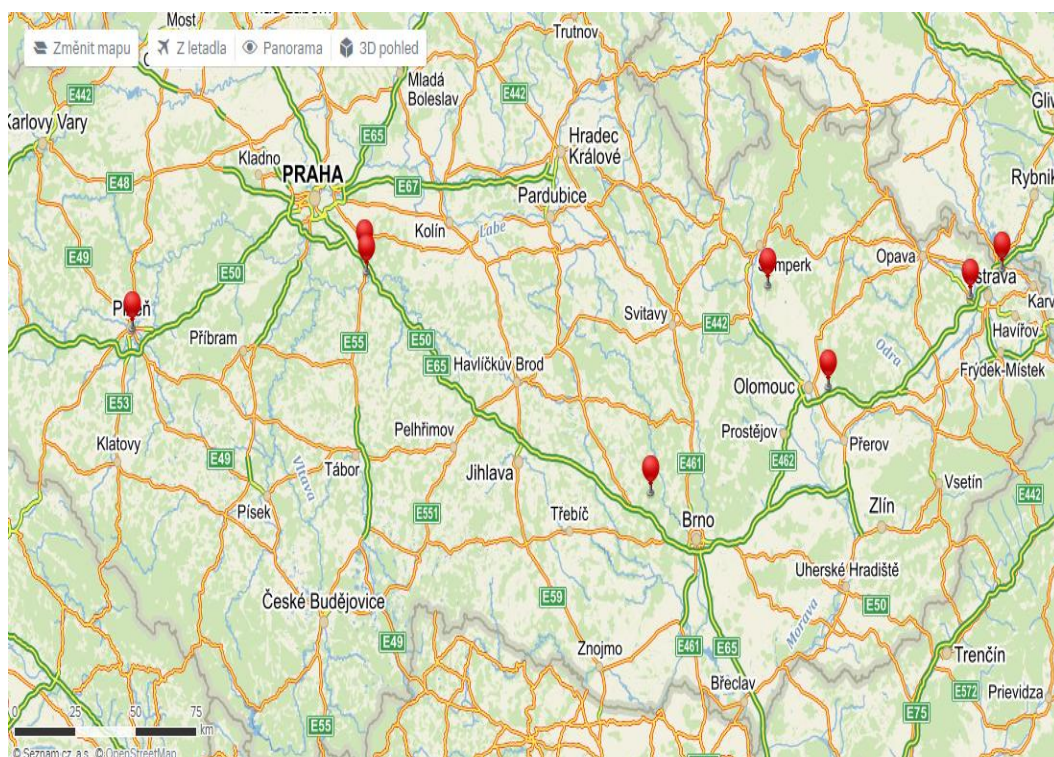
Úkolem bylo najít učitelé, již se na kurz chystají a provést s nimi hloubkové rozhovory.

Prvním plánem bylo obrátit se na organizaci Prázdninová škola Lipnice s prosbou, zda bych se mohla jejich kurzu jakožto pozorovatel a příjemce informací od absolventů zúčastnit. Bohužel organizace nevyšla vstříc, hájila se tím, že má špatné zkušenosti s podobnými dotazy. Bohužel nebyli ochotní ani sdílet kontakty učitelů, kteří se jejich kurzu zúčastnili.

Výzkumným vzorkem se nakonec stali tři vyučující, kteří navštívili kurz pořádaný Prázdninovou školou Lipnice pod názvem Klíčkový rok - zážitková pedagogika konající se na jaře roku 2013. Časová dotace tohoto kurzu byla dva a půl dne. To, že kurz proběhl již před třemi roky, lze považovat za výhodu. Pedagogům do této doby zajisté utkvělo v hlavě především to, co sami používají ve své praxi a považují za podstatné.

Dotazovaní učitelé:

- respondent A: učitel a zároveň i ředitelem základní školy, vyučuje na prvním stupni anglický jazyk, přírodopis a pracovní činnosti, věnuje se dětem i mimo školu (vedoucí fotbalového oddílu), praxe 15 let
- respondent B: třídní učitelka na první stupni základní školy, praxe 10 let
- respondent C: učitelka na základní škole, vyučuje český jazyk a dějepis, praxe 12 let

Obr. 2: Mapa škol zúčastněných na zážitkového kurzu. (Zdroj: <http://www.mapy.cz/>)

Čas	Název programu	Typ programu	Cíl programu
PÁTEK 21. 3. 2013			
11:00-12:00	Procházka	Ice-breaker	Vzájemné seznámení, odreagování se, přeladění z práce na atmosféru kurzu.
12:00-13:00	Úvod do kurzu	Informační blok	Předání základních informací o kurzu a organizaci. Blíže seznámení se, včetně pojmenování očekávání a obav.
13:00-14:30	Oběd	Jídlo	
14:30-16:00	H2O	Tvořivý program zaměřený na rozvoj prezentačních dovedností.	Zprostředkovat praktickou ukázkou zážitkové pedagogiky, kterou si účastníci zažijí na vlastní kůži. Odreagování a naladění se na kurz. Trénink prezentace, argumentace a kreativity.
16:00-16:30	Pauza		
16:30-17:30	Teorie I	Vzdělávací	Ohlédnutí za předchozím programem. Pojmenování a předání prvních principů zpětné vazby.
18:00-19:00	Večeře	Jídlo	
19:00-21:00	Galerie	Společenský program.	Inspirovat účastníky praxí jiného pedagoga.
SOBOTA 22. 3. 2013			
8:00-8:45	Snídaně	Jídlo	

8:45-10:00	Servis + teorie II.	Diskusní, vzdělávací	Ohlédnutí za předchozím programem. Pojmenování a předání prvních principů zpětné vazby.
10:00-10:15	Pauza		
10:15-13:00	Modelové aktivity	Zpětnovazebný program	Zprostředkovat program, který je zaměřený na vztahy a jejich rozvoj.
13:00-14:30	Oběd	Jídlo	
14:30-15:30	Pexeso	Venkovní běhací hra	Zprostředkovat účastníkům další ukázkou využití zážitkového programu.
15:30-16:00	Pauza		
16:00-17:00	Review pexesa + teorie II	Review + teoretický blok	Předání dalších principů zpětné vazby za využití proběhlého programu.
17:00-17:20	Pauza		
17:20-18:40	Drobničky a aktivizátory	Ice- breakery	Odreagování, předání drobných aktivit, které lze využít i ve školním prostředí.
18:40-20:00	Večeře	Jídlo	
20:00-21:00	Galerie	Společenský program	Inspirovat praxí jiného pedagoga.
NEDĚLE 23. 3. 2013			
8:00-8:45	Snídaně	Jídlo	
8:45-9:30	Ranní servis	Diskusní program	
9:30-12:00	Tvorba vlastního programu	Workshop	Vytvořit vlastní program, aktivity, modelové situace, které mohou účastníci využít ve své škole a praxi.

12:00-13:00	Závěr kurzu	Ukončení kurzu	Uzavřené kurzů, pojmenování přínosů, předání certifikátů.
13:00-14:00	Oběd	Jídlo	

Tabulka 1: Program kurzu Klíčový rok. (Zdroj: skrytý)

ZŠ JILEMNICE	centrum@komenskeho288.cz
ZŠ MNICHOVICE	info@zsmnichovice.cz
ZŠ SENOHRABY	www.zssenohraby.cz
ZŠ PLZEŇ	skola@zs22.plzen-edu.cz
ZŠ BOHUMÍN	sekretariat@zscsa.cz
ZŠ PORUBSKÁ	sekretariat@zs-porubska831.cz
ZŠ VELKÁ BYSTRICE	jaroslav.mihal@mzs-vb.cz
ZŠ DEBLÍN	reditel@zs.deblin.cz
ZŠ ROHLE	zsrohle@seznam.cz

Tabulka 2: Seznam škol, které se účastnily projektu Klíčový rok. (Zdroj: skrytý)

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Analýza dat pomocí jednotlivých témat

K vyhodnocení rozhovorů s učiteli jsem použila metodu kvalitativního výzkumu, konkrétně analýzu dat z rozhovoru pomocí jednotlivých témat.

Stanovená témata:

1. Setkání učitelů základních škol se zážitkovou pedagogikou před kurzem
2. Hodnocení zážitkového kurzu pohledem učitele základní školy
3. Chyby na zážitkovém vzdělávacím kurzu z pohledu učitele
4. Přínosy pro učitele základní školy po absolvování kurzu zážitkové pedagogiky

Níže se budeme zabývat rozбором jednotlivých témat. Výsledky z provedené analýzy jsme se pokusili doložit na výstižných částech rozhovoru.

1. Téma: Setkání učitelů základních škol se zážitkovou pedagogikou před kurzem

Vycházíme především z těchto otázek:

- Na základě čeho jste se zúčastnila zážitkového kurzu?
- Používal/a jste prvky zážitkové pedagogiky před absolvováním kurzu? Jaké?
- Co si myslíte o hesle „škola hrou“?

Dva učitelé se se zážitkovou pedagogikou před kurzem setkali, používali ji ve svých hodinách. Jeden z nich se dokonce před tímto kurzem zúčastnil kurzu kritického myšlení, kde ho s prvky zážitkové pedagogiky již seznámili. Oba využívají ve svých vyučovacích hodinách různé hry a navození problémových situací. Jeden z respondentů při svém vyučování zážitkovou pedagogiku nepoužíval vůbec. Respondent A: „*Víceméně ne, já jsem nevěděla, o co běží a až posléze...*“

Všichni dotazovaní se shodují, že škola hrou je správná věc a má své uplatnění jak ve vyučování, tak i ve volnočasových aktivitách. Pomocí her můžeme žáka správně motivovat a upoutat jeho pozornost. Shodují se však, že ne všechno učivo lze pojmout zážitkově, ale i v takovýchto situacích mohou využít zážitkovou pedagogiku alespoň k uvolnění atmosféry.

Podmět k tomu, zúčastnit se kurzu zážitkové pedagogiky, dalo všem učitelům vedení školy, a to na základě sdružování a upevňování kolektivu s cílem naučit se něco nového, co by využili ve své výuce. Vyučující však neměli povinnou účast na kurzu, nýbrž doporučenou. Přesto se pedagogové těšili, že se něco nového naučí a dozví. Respondent C: *„Na základě hromadné akce školy, zorganizoval to ředitel naší školy. Velmi jsem se na tuto akci těšila. Chtěla jsem se něco nového dozvědět.“*

2. Téma: Hodnocení zážitkového kurzu podle učitele základní školy

Vycházíme především z těchto otázek:

- Co se Vám jako první vybaví, když se řekne zážitkový kurz, kterého jste se zúčastnil/-la?
- Byl/a jste s místem, časem a prostředím kurzu spokojena?
- Jaký máte názor na program kurzu?
- Co říkáte na obsazení školitelů?

Dvěma sledovaným učitelům se jako první vzpomínka na zážitkový kurz vybaví zábava, získání nových poznatků hravou formou a kolektivní duch. Jeden učitel si s prvním dojmem spojuje počasí, roční období a nějaké hry. Už tedy u první otázky byl zřejmě jasný jeho postoj k tomuto kurzu.

Co se týče místa a prostředí konání zážitkového kurzu, všem učitelům se vybrané místo líbilo. Byl to kvalitní a vyhovující prostor jak na praktickou část, tak i vhodné zázemí na část teoretickou.

Co se týče celého programu kurzu, opět dva učitelé byli názoru, že kurz byl vynikající a bezchybný. Aktivity byly vybírány vhodným způsobem a navazovaly na sebe. Tito dva učitelé odjížděli velice spokojeni a motivováni. Největší plus viděl

jeden z učitelů ve stmelovacím účinku, jelikož se kurzu zúčastnil celý jejich pedagogický sbor a veškeré aktivity dělali společně. Respondent C: *„Já si myslí, že to bylo fajn. Nedokážu říct, co bylo úplně nejlepší. Mně se tedy líbilo, že jsme to absolvovali všichni, že jsme si nejen vyzkoušeli ty metody, ale že to bylo i stmelovací.“*

Jak už jsem zmínila, jeden z učitelů hodnotil program kurzu jako podprůměrný a to především proto, že jim tento kurz nakonec přinesl minimum nových zkušeností a dovedností. Přišla mu zbytečná teoretická část kurzu a to z toho důvodu, že hodně informací je dostupných v mnoha literaturách a každý učitel by se měl v této oblasti orientovat. Z praktické části také nebyl nadšen, spoustu věcí zná a přišlo mu to jako předávání vědomostí nikoli však zkušeností. Respondent A: *„Chybělo nám tam to nové, co bychom ještě neznali. To, co by nám mělo nově otevřít oči a nově ukázat nějaké metody, to nám tam prostě chybělo. Sice jsme se předtím žádného kurzu nezúčastnili, ale každý z nás intuitivně nějaké věci používal. Nepodali nám žádné nové nápady.“*

Další věcí, která mě zajímala, bylo obsazení školitelů. Všichni oslovení měli za školitele mladé ambiciózní lidi, o kterých nemohli říci, že jsou aprobovaní pedagogové. Dvěma učitelům, stejným jako v minulých tématech, přišli školitelé fundovaní a působili na ně příjemným dojmem. Respondent B: *„Byli nesmírně příjemní, bylo to hrozně fajn. Byli to lidé tak do 40 let. Vše nám hezky vysvětlili a popsali. Nebyl problém se na ně s čímkoli obrátit. Učitelé to nebyli, ale byli moc přátelští.“*

Opět v jednom z dotazovaných to vyvolávalo záporný dojem. Domnívá se, že to vycházelo z jejich nezkušenosti, z toho, že nemají žádné zkušenosti s žáky. Vše podávali velice přesvědčivě, přestože v praxi tomu tak vždy není. Dále respondentovi vadila přítomnost mladé paní psycholožky, která si dělala poznámky a sledovala je, aniž by jim k tomu podala nějaké vysvětlení nebo zpětnou vazbu. Respondent A: *„Byla tam nějaká mladá začínající paní psycholožka, která si dělala poznámky a my jsme nevěděli vůbec proč a nedostali jsme žádnou zpětnou vazbu. Někdy jsme si dokonce připadali trošku hloupě v nějakých situacích, proč si tam něco značí bez dalšího vysvětlení.“*

Celkové hodnocení kurzu vyplívá z již výše zmíněného. Dva učitelé hodnotí kurz velmi dobře, příjemně, odjeli spokojení a dobře naladěni. Jeden z učitelů hodnotil kurz průměrně až podprůměrně.

3. Téma: Chyby na zážitkovém vzdělávacím kurzu z pohledu učitele základní školy

Vycházíme především z těchto otázek:

- Co Vám v programu kurzu chybělo?
- Další poznatky získané během rozhovoru.

Dva učitelé si na kurzu nemohou na nic stěžovat, vše jim přišlo adekvátní. Byli spokojeni s místem, časem, prostředím i programem kurzu. Vyhovovali jim i školitelé. Jeden z těchto učitelů však poznamenal, že byl již jednou na podobném kurzu od Prázdninové školy Lipnice a tam měli více akčního instruktora, který je dokázal do programu více nadchnout. Třetí učitel viděl chyby v celém vedení a organizaci kurzu, nelíbili se mu instruktoři ani program kurzu. Chybělo mu tam něco nového, převratného, co by ještě neznal, nové nápady, metody a rady. Respondent A: *„Chybělo nám tam to nové, co bychom ještě neznali. To, co by nám mělo nově otevřít oči nově ukázat nějaké metody, to nám tam prostě chybělo.“*

4. Téma: Přínosy pro učitele základní školy po absolvování kurzu zážitkové pedagogiky

Vycházíme především z těchto otázek:

- Co Vám toto školení přineslo do Vaší praxe?
- Jaké prvky zážitkové pedagogiky používáte po absolvování kurzu ve svých hodinách?
- Sledujete při používání prvků zážitkové pedagogiky ve své výuce nějaké změny v aktivitě a prožívání žáků? Nebo cítíte, že se Vám učí lépe?

- Zaujal Vás zážitkový kurz natolik, že se o zážitkovou pedagogiku zajímáte dále?
- Chtěl/-la byste absolvovat podobný zážitkový kurz?

Jeden učitel uvádí, že mu školení v podstatě nic nového nepřineslo - Respondent A: *„To, co jsme zažili my, nám v podstatě nakonec nepřineslo téměř nic, takže jsme nebyli spokojeni ani s programem. Spoustu věcí jsme znali, nebylo tam takové to správné nastavení a podání k čemu to vede. Takže zážitek z toho školení nebyl dobrý, nebylo zde naladění na stejnou vlnu, že jsme všichni učitelé a snažíme se o stejnou věc. Bylo to pouze předávání vědomostí, ani ne bohužel zkušeností.“*

Pro dva pedagogy byl kurz velmi přínosný. Kurz jim ukázal, jak se dá vyučování pojmout jinak a lépe i za cenu toho, že se nestihne veškeré učivo probrat, ale výuka bude efektivnější. Zkrátka jim to ukázalo nové cesty a postupy. Jeden oslovený si chválil i velkou složku s materiály, kde jsou popsány jednotlivé hry, kterou na kurzu dostali - Respondent B: *„Dostali jsme spousty materiálů ohledně těch kurzů a spoustu těch her jsem využívala s dětmi v rámci výuky. Dostali jsme velkou složku materiálu, kde jsou popsány jednotlivé hry.“*

Kurz nejvíce obohatil pedagoga, který neměl se zážitkovou pedagogikou vůbec žádné zkušenosti, což je logické. Díky kurzu nyní používá různé hry a modelové situace a vymýšlí dětem celotýdenní soutěže. Další oslovený již zážitkovou pedagogiku znal, ale kurz ho obohatil o nové hry, nové modelové situace a nově zkouší dramatizovat různé situace. Poslední učitel, hodnotící kurz podprůměrně, se prý naučil jen pár nových her a modelových situací, ale bylo to podle něho nedostačující.

Všichni respondenti se shodují na tom, že využívání metod zážitkové pedagogiky má při vyučování na žáky příznivý vliv. Je to pro ně vítaná změna, zpestření, které je baví a díky němuž dávají větší pozor. Výuka se tím stává efektivnějším, přesto učitelé podotýkají, že nelze jít pouze jedním směrem a je zapotřebí využívat i drilových metod. Měly by se tedy používat obě metody, které na sebe vzájemně navazují a doplňují se - Respondent B: *„Ty děti to baví, oni si rády hrají a i samy to využívají. A potom ta výuka je daleko efektivnější, ale nejde si jen hrát, i když ony by chtěly.“*

Dva respondenti, kteří se o zážitkovou pedagogiku zajímali již dříve, v jejím užívání ve výuce pokračují. Čerpají z literatury a z poznatků z kurzu. Ale nezmínili se, že by vyhledávali něco nového. Učitel, který uvedl, že o zážitkové pedagogice před kurzem neměl tušení, si sehnal literaturu, zajímal se i o další hry, modelové situace a dramatizování situací, což poté využíval ve svých hodinách.

Žádný z pedagogů se po tomto kurzu již žádného jiného nezúčastnil. Nikdo z učitelů se nebrání zúčastnit se dalšího zážitkového kurzu. Tato metoda se jim líbí a vidí díky ní zlepšení ve své výuce. Jeden z učitelů chce dokonce požádat svého ředitele o návštěvu dalšího kurzu s tímto zaměřením.

5 DISKUZE

Dle získaných informací od třech zpovídaných učitelů, jsem dospěla k celkovému hodnocení.

Na základě získaných informací od třech zpovídaných učitelů lze soudit, že používání prvků zážitkové pedagogiky zlepšil jak motivaci žáků, tak i jejich výsledky. Avšak na druhou stranu je zjevné, že příprava na vyučování s prvky zážitkové pedagogiky je po časové stránce pro učitele daleko náročnější.

Podotknout musíme i to, že využívání prvků zážitkové pedagogiky ve vyučování se musí brát s mírou. Nedá se použít ve všech vyučovacích hodinách. Pro zpestření a motivaci je výborná, ale mínusem může být množství probrané látky a především to, že některé učivo je vhodnější pojmout drilem.

Z práce vyplývá, že každý z učitelů by si měl takovýmto kurzem projít a seznámit se se zážitkovou pedagogikou a jejími postupy, aby nedocházelo k úplné neznalosti těchto pojmů.

Dle záznamů nebyli všichni učitelé spokojeni se zážitkovým vzdělávacím kurzem, kterého se zúčastnili. Domnívám se, že je to zapříčiněno již zmiňovaným obsazením školitelů. Dle odpovědí bylo patrné, že dva spokojení učitelé měli stejné školitele ale třetí (právě nespokojený učitel), popisoval instruktory odlišně.

Příčinou rozdílného názoru na zážitkový kurz může být i pokročilá znalost zážitkové pedagogiky, jež měl právě nespokojený učitel. Působil, na rozdíl od druhých dvou, že má již o zážitkové pedagogice určitý přehled a od kurzu očekával doplnění informací a zpestření, předání zkušeností z praxe. Oproti druhým dvěma učitelům, kteří se v podstatě se zážitkovou pedagogikou a metodami seznamovali.

Dle mé práce je zřejmé, že kurz byl přínosný pouze pro pedagogy seznamující se s touto problematikou.

6 ZÁVĚR

Hlavním cílem praktické části této práce bylo popsat a interpretovat zkušenost pedagogů, kteří se zúčastnili vzdělávacího kurzu zaměřeného na zážitkovou pedagogiku ve škole. Na základě hloubkového rozhovoru jsme v této části provedli analýzu dat pomocí jednotlivých témat, díky níž jsme se pokusili zaznamenat přesah této zkušenosti do učitelské profese. K již zmíněné analýze jsme využili metodu kvalitativního výzkumu.

K lepšímu pochopení souvislostí jsme teoretickou část věnovali vysvětlení pojmů zážitková pedagogika, její historii i současnému stavu. Dále jsme pracovali s pojmy souvisejícími se zážitkovou pedagogikou, a to především s reflexí jakožto důležitým prvkem zážitkové pedagogiky. Poukázali jsme na zážitkové programy a představili jsme si hru jako hlavní prostředek zážitkové pedagogiky.

Na základě hloubkových rozhovorů s učiteli bylo zjištěno:

- Zkušenost učitelů se zážitkovým vzdělávacím kurzem „Klíčkový rok“ je různá a může záviset na různých proměnných jako je obsazení učitelů a předešlá znalost zážitkové pedagogiky.
- Z mého výzkumu je patrné, že učitel, který se o zážitkovou pedagogiku zajímal ještě před kurzem, označil kurz jako průměrný až podprůměrný. Hlavním důvodem pro něj byla nepřínosnost něčeho nového do jeho praxe.
- Jednoznačně se dá říct, že kurzy zážitkové pedagogiky nemají špatný vliv na další praxi učitelů, důkazem je používání nových metod při vyučování, a dle respondenta B se díky zážitkové pedagogice děti při výuce lépe soustředí.
- Důležité je, že všichni pedagogové po absolvování kurzu prvky zážitkové pedagogiky ve své výuce rádi používají, vidí v nich smysl. Pozitivní ohlas mají vyučující i od jejich žáků. Dle výzkumu respondent C využívá modelové situace a vymýšlí pro děti různé hry pro zpestření. Především celotýdenní a celoroční soutěže mají velký vliv na jejich motivaci k práci v hodině.

- Žádný z dotazovaných se nebrání tomu, aby se o zážitkovou pedagogiku zajímal i nadále a zdokonaloval tak své metody.
- Učitelé se shodují na tom, že použitím prvků zážitkové pedagogiky se zvyšuje motivace a nadšení žáků ke studiu.
- Přes pozitiva zážitkové pedagogiky ve výuce dotazovaní zdůrazňují, že zahrnout prvky zážitkové pedagogiky do výuky je náročné jak organizačně, tak personálně. Jako příklad uvádím hru terénní pexeso, kterou je možno využít například na školním výletě. Viz Příloha č.1.

Doporučení do praxe

Na základě získaných výsledků lze doporučit:

- Více propagovat kurzy zážitkové pedagogiky, nabízet teoretická školení, kde by se učitelé mohli o těchto vícedenních kurzech dozvědět.
- Každý učitel by si před absolvováním kurzu měl říct, co se chce dozvědět a okrajově se se zážitkovou pedagogikou seznámit.
- Účastníci by si s organizátory měli ještě před kurzem ujasnit, co přesně od kurzu očekávají a co se chtějí dozvědět.
- Vedení školy by mělo své kantory vést k samostudiu zážitkové pedagogiky.
- Organizátorům zážitkových vzdělávacích kurzů by bylo dobré doporučit, aby před kurzem zjistili, jak jsou účastníci s problematikou seznámeni a dle toho kurz nastavili.

7 SEZNAMY

seznam pramenů

Monografie:

- BELZ, Horst. Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8479-6.
- ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. Psychologie pro učitele. Vyd. 2. Praha: Portál 2001. ISBN: 80-7178-463-X.
- DOHNAL, Tomáš. Tři dimenze pojmu rekreologie. Vyd. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. ISBN: 978-80-244-2437-8.
- FRANC, Daniel, Daniela ZOUNKOVÁ a Andy MARTIN. Učení zážitkem a hrou: praktická příručka instruktora. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-802-5117-019.
- HANUŠ, Radek a Lenka CHYTILOVÁ. Zážitkově pedagogické učení. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 192 s. ISBN 978-80-247-2816-2.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. Velký psychologický slovník. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-686-5.
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- HILSKÁ, Veronika. Zlatý fond her IV. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0336-0.
- KIRCHNER, Jiří. Psychologie prožitku a dobrodružství. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-802-5125-625.
- PELÁNEK, Radek. Zážitkové výukové programy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-656-8.

- ŠAUEROVÁ, Markéta. Zážitková pedagogika a možnost jejího využití při práci s vybranými cílovými skupinami. Vyd. 1. Praha: Palestra, 2013. ISBN 978-80-87723-08-1.
- ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-262-0273-8
- VÁŽANSKÝ, Mojmír. Volný čas a pedagogika zážitku. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-0428-2.

Internet:

- <http://www.psl.cz/>
- <http://www.gymnasion.org/>
- <http://rejskol.msmt.cz/>
- <http://www.mapy.cz/>
- <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/>

seznam tabulek

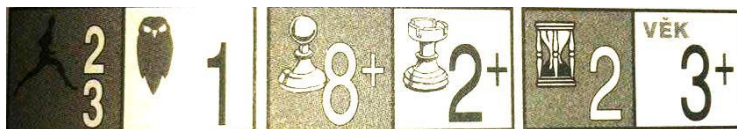
Tabulka 1: Program kurzu Klíčový rok. (Zdroj: skrytý).....	25
Tabulka 2: Seznam škol získaných z databáze. (Zdroj: skrytý).....	27

seznam obrázků

Obrázek 1: Kolbův cyklus. (Zdroj: http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/).....	15
Obrázek 2: Mapa škol zúčastněných na zážitkovém kurzu. (Zdroj: http://www.mapy.cz/).....	24

8 PŘÍLOHY

Příloha 1: Teréní pexeso (Zdroj: HILSKÁ, 2013)

Lucie Krejčíková
Život je gotickej pes 2006

Cíl:

Trénink týmové spolupráce, koordinace a přesného předání informací. Pohyb, zábava.

Charakteristika:

Závod týmů na motivy hry pexeso. Skupiny nejprve mapují herní území, ve kterém jsou následně rozmístěny karty pro samotnou hru. Cílem samotného závodu je nasbírat co nejvíce dvojic shodných karet.

Fyzická zátěž	2-3
Psychická zátěž	1
Čas na přípravu	1 hod. + 20 min. před hrou
Čas na hru	1-1,5 hod.
Instr. na přípravu	1-2
Instr. na hru	2+
Počet hráčů	8+
Věková kategorie	3+
Denní doba	libovolná
Roční období	libovolné
Prostředí	les, členitý terén
Materiál	sada 33 dvojic obrázků velikosti A4 (zalaminované), pro každý tým flipchartový papír, kartón jako podložka, permanentní barevné fixy, tužka a papír s podložkou A4, 1m provázku, pravítko

Motivace:

U stolu sedí dědeček s lupou a čte si noviny. Vzápětí přichází babička o holi, radostně volá na dědečka a mává něčím v ruce (pexeso). Děda se usměje, odloží noviny, protáhne si prsty a zapne na stole ležící přehrávač, ze kterého začne hrát vážná hudba. Babička s dědečkem začnou hrát pexeso....po chvíli scéna „ zamrzne“

Realizace hry:

Hra má dvě části. V první části instruktor rozdělí hráče do týmu (4-6 členů), rozdělí pomůcky a popíše území (max. plocha fotbalového hřiště), které je potřeba zmapovat v daném měřítku např. 1:100. Tým má 30-45 min. na zakreslení.

Na druhou část se všechny týmy vrátí na základnu. Po motivační scéně instruktor vysvětlí pravidla hry. Tým má 10 minut na přípravu strategie.

Během vysvětlování pravidel a vymýšlení strategie rozmístí instruktor karty do herního pole (toho, které mapovali). Karty v území nejsou schované.

Každý tým má mimo území svoji základnu, ze které vybíhají hráči do území. Během hry zůstává vždy jeden člen z týmu na základně. U každého týmu je na základně instruktor, který kontroluje správnost donesených dvojic a zaznamenává si body pro tým.

V území není povoleno s kýmkoli komunikovat a cokoli naznačovat, ukazovat. Komunikace je možná pouze na základně. Informace o obrázku mohou hráči uchovávat jen v hlavě, bez jakýchkoli pomůcek.

Každý hráč může v území při jednom výběhu otočit pouze jednu kartu. Jakmile si obrázek prohlédne a zapamatuje, vrací ho zpět na stejné místo a běží na základnu předat informace (co je na kartě a kde se daná karta nachází). Jakmile se v týmu shodnou, že vědí o dvou kartách s identickým obrázkem, nahlásí instruktorovi, že běží pro pexeso.

Hráči si v žádné fázi hry nesmí karty navzájem ukazovat. Po doběhu s dvojicí karet předává každý hráč svou kartu okamžitě instruktorovi, aniž by ji kdokoli viděl, instruktor jediný vidí obrázek na obou kartách. Pokud jsou obrázky stejné, tým dostává bod za nalezené pexeso. Pokud jsou karty odlišné instruktor je vrací hráčům a ty je zanesou na místo, kde je vzali. Při vracení karet z nesprávné dvojice hráč nesmí otočit jinou kartu.

Za správnou dvojici získává tým bod za nesprávnou se bod odečítá.

Hra končí vysbíráním kartiček nebo uplynutím časového limitu (45-60 min.).

Metodické poznámky:

V herním území může být další instruktor a dohlížet na dodržování pravidel.

V případě nerozhodného stavu lze přidat rozhodovací kolo. Na zemi je rozmístěno asi 20 kartiček (nejsou to dvojice). Soutěží dva z každého týmu. Jeden stojí u rozmístěných kartiček, druhý k němu stojí zády a nesmí místo opustit. Ti, co stojí zády, si vyberou od instruktorů jednu kartičku a začnou jí popisovat. Dle jejich popisu se spoluhráč snaží najít obrázek do dvojice. Který tým dá dohromady dvojice, ten vyhrává. Co pravidla nezakazují je povoleno.

Reflexe probíhá v jednotlivých týmech. Tématy jsou volba strategie, její vývoj během hry, způsob předání informací, role v týmu, práce s detaily a důslednost.

Pořadí týmu je vhodné prozradit až na závěr reflexe.

Možné varianty:

- Neomezovat počet otočení kartiček na jeden výběh.
- Vynechat mapovací část, ale dát hráčům pomůcky na zmapování území během hry.
- Nemapovat území a nedat hráčům pomůcky na zmapování území během hry.
- Uvést aktivitu s barevnými kartami a další den s černobílými (aniž by předem tuto změnu věděli).

Příloha 2: Odpovědi na hloubkové rozhovory

Otázka číslo 1. Co se Vám jako první vybaví, když se řekne zážitkový kurz, kterého jste se zúčastnil/-la?

- Respondent A: Vzpomenu si, že byla zima a že to byli nějaké hry venku v tom sněhu. Což mi ale nebylo nepříjemné, zimu mám rád.
- Respondent B: Vybaví se mi zábava a nějakým způsobem dobře získané poznatky, hrou formou.

- Respondent C: My jsme byli tenkrát na letní škole Lipnice a vybaví se mi hrozný odpočinek a kolektivní duch.

Otázka číslo 2. Na základě čeho jste se zúčastnila zážitkového kurzu?

- Respondent A: Bylo to na základě toho, abychom vyjeli jako sbor a udělali si takové netradiční školení v netradičních pedagogických postupech, Chtěli jsme se naučit něco nového, co bychom mohli použít ve výuce.
- Respondent B: Na základě hromadné akce školy, zorganizoval to ředitel naší školy. Velmi jsem se na tuto akci těšila. Chtěla jsem se něco nového dozvědět.
- Respondent C: My jsme to měli v rámci školení. Objednal to náš pan ředitel pro všechny kolegy a kolegyně co spadají pod naši školu včetně mateřinek. Bylo to tři denní školení a byli jsme v Ochozi u Brna. Účast nebyla nařízená, nýbrž doporučená s tím, že se něco nového naučíme. Ne že bych se netěšila, ale nejdříve jsem nevěděla, co od toho mám čekat, ale nakonec jsem byla velmi spokojená.

Otázka číslo 3. Používal/a jste prvky zážitkové pedagogiky před absolvováním kurzu? Jaké?

- Respondent A: Ano, byly to hry a určité problémové situace.
- Respondent B: Já si myslím, že ano protože já jsem absolvovala ještě před tímto kurzem kurz kritického myšlení, kde nás s těmito prvky zážitkové pedagogiky seznámili. Jedná se o navozování různých situací a her.
- Respondent C: Víceméně ne, já jsem nevěděla o co běží a až posléze....

Otázka číslo 4. Co si myslíte o hesle „škola hrou“?

- Respondent A: Myslím si, že škola hrou je správná věc. Jsem si jist, že zážitková pedagogika má své uplatnění a své místo a je to perfektní. Jak v

klasické škole, tak i ve volnočasových aktivitách, protože i já pracuji s dětmi i mimo školu.

- Respondent B: Myslím si, že ta hra dokáže nějakým způsobem tu výuku oživit a trošku uvolnit, dokáže ty děti více motivovat. Nejde to tedy pořád, ale v rámci dějepisu se mi to velmi hodí.
- Respondent C: Myslím, že je to správná věc.

Otázka číslo 5. Byl/a jste s místem, časem a prostředím kurzu spokojena?

- Respondent A: Ano, to ano. Bylo tam příjemně.
- Respondent B: Ano, my jsme byli u Ochozi u Brna v Kaprálově mlýně. Byli jsme tam v rámci víkendové akce a bylo to, dá se říct, bezchybné.
- Respondent C: Ano naprosto, moc se mi tam líbilo.

Otázka číslo 6. Jaký máte názor na program kurzu?

- Respondent A: To co jsme zažili my, nám v podstatě nakonec nepřineslo téměř nic, takže nebyli jsme spokojeni ani s programem. Byly tam dvě části. Teoretická část, která je dostupná v literatuře a každý učitel, co má nějakou praxi ji četl, nebo alespoň viděl. A pak tam byli i nějaké praktické ukázky co dělat. My jsme se měli vžívat do těch určitých situací a her. Ale spoustu věcí jsme znali, nebylo tam takové to správné nastavení a podání k čemu to vede. Takže zážitek z tohoto školení nebyl dobrý, nebylo zde naladění na stejnou vlnu, že jsme všichni učitelé a že se snažíme o stejnou věc. Bylo to pouze předávání vědomostí ani ne bohužel zkušeností.
- Respondent B: Já si myslím, že to bylo fajn. Nedokážu říct, co bylo úplně nejlepší. Mne se tedy líbilo, že jsme to absolvovali všichni, že jsme si nejen vyzkoušeli ty metody, ale že to bylo i stmelovací.
- Respondent C: Bylo to moc prima, dělali to tři instruktoři. Myslím si, že dvě děvčata a jeden muž a bylo to nesmírně příjemné. Ty aktivity byli dobře vybrané a zvolené a měla jsem z toho opravdu pozitivní pocit, při té zpětné evaluaci.

Otázka číslo 7. Co Vám v programu kurzu chybělo?

- Respondent A: Chybělo nám tam to nové, co bychom ještě neznali. To, co by nám mělo nově otevřít oči a nově ukázat nějaké metody, to nám tam prostě chybělo. Sice jsme se předtím žádného kurzu nezúčastnili, ale každý z nás intuitivně nějaké věci používal. Nepodali nám žádné nové nápady.
- Respondent B: Myslím si, že bylo vše adekvátní.
- Respondent C: Vůbec nic byla jsem s kurzem naprosto spokojená.

Otázka číslo 8. Co říkáte na obsazení školitelů?

- Respondent A: No to byl další průšvih. A ten vycházel z jejich nezkušenosti. Přišlo mi, že ti školitelé byli nezkušení učitelé nebo vůbec žádní učitelé. Průšvih byl v tom, že oni se tvářili, že o tom mluví strašně fundovaně a možná to vycházelo z jejich zapálení pro tuto věc nebo z jejich mladí, byli to vesměs mladí lidé a ve skutečnosti neměli žádnou reálnou zkušenost se žáky. Takže bohužel některé věci podávali jako hotovou věc, která v praxi kolikrát není hotovou věcí. Spousty věcí ani nevysvětlili nebo neřekli lidským způsobem. Byla tam nějaká mladá začínající paní psycholožka, která si dělala poznámky a my jsme nevěděli vůbec proč a nedostali jsme žádnou zpětnou vazbu. Někdy jsme si dokonce připadali trochu hloupě v nějakých situacích, proč si tam něco značí bez dalšího vysvětlení.
- Respondent B: Byli to mladí lidé na svém místě, ale učitelé to nejspíše nebyli.
- Respondent C: Byli nesmírně příjemní a bylo to hrozně fajn. Byli to lidé tak do 40 let. Vše nám hezky vysvětlili a popsali. Nebyl problém se na ně s čímkoli obrátit. Učitelé to nebyli, ale byli moc přátelští.

Otázka číslo 9. Co Vám toto školení přineslo do Vaší praxe?

- Respondent A: V podstatě nic, jak říkám nebyl jsem spokojen.

- Respondent B: Určitě mě to ukázalo nové cesty a trošku změnilo i myšlení v tom, jak se to dá dělat jinak a lépe. I za cenu toho, že se nestihne tolik učiva, ale bude to efektivnější.
- Respondent C: Dostali jsme spousty materiálů ohledně těch kurzů a spoustu těch her jsem využívala s dětmi v rámci výuky. Dostali jsme velkou složku materiálů, kde jsou popsány jednotlivé hry.

Otázka číslo 10. Jaké nové prvky zážitkové pedagogiky po absolvování kurzu používáte ve svých hodinách?

- Respondent A: Minimum, nějaké nové hry, metody a postupy.
- Respondent B: Používáme modelové situace, zkoušíme dramatizovat nějaké situace a tak dál. Já teda spíš, i když se to asi prolíná, používám ty metody kritického myšlení.
- Respondent C: Ano, moc mě obohatil, používám různé hry, modelové situace. Dokonce vymýšlím dětem celotýdenní i celoroční hry a soutěže.

Otázka číslo 11. Sledujete ve své výuce zlepšení u žáků, při používání prvků zážitkové pedagogiky? Nebo cítíte, že Vám se učí lépe?

- Respondent A: Nedokážu si to takto vyhodnotit, že by používání zážitkových metod mělo obrovský vliv na zlepšení žáku. Je to jedna z metod, ale ve škole se musí se používat i drilové metody. Určitě je to i individuální na každého žáka, ale musí se používat obě metody a musí spolu nějakým způsobem spolupracovat a doplňovat se. Nejde jít pouze jedním směrem, jednou metodou.
- Respondent B: Pro ty děti je to vítaná změna, nějaké jako zpestření a tím pádem je to víc baví a dávají větší pozor. Využívám je hlavně při dějepisu, tři čtvrtě hodiny je výklad a pak ve zbytku hodiny zábavnou formou, hrami zjišťují, co si děti zapamatovaly.

- Respondent C: Ano, určitě. Ty děti to baví, oni si rády hrají a i sami to využívají. A potom ta výuka je daleko efektivnější ale nejde si jen hrát, i když ony by chtěly.

Otázka číslo 12. Nabudil Vás zážitkový kurz natolik, že se o zážitkovou pedagogiku zajímáte dále?

- Respondent A: Já jsem se o to zajímal už dřív, právě proto jsem chtěl tady ten kurz absolvovat pod odborným vedením. Myslím si, že značka Lipnice je poměrně známá a dobrá a o to bylo větší zklamání na konci toho kurzu.
- Respondent B: Asi ano, ale nijak dál jsem to nezkoumala, spíše to kritické myšlení.
- Respondent C: Částečně ano ale, že bych se pak věnovala dalších kurzu to už ne. Vyhledala jsem si literaturu, ze které bych se mohla inspirovat v mých hodinách.

Otázka číslo 13. Chtěla byste absolvovat podobný zážitkový kurz?

- Respondent A: No teďka v poslední době ne, ale nebránil jsem se tomu nikdy a nebudu se bránit dál. Je to věc, kterou jsem dřív používal a snažím se používat i dále.
- Respondent B: Kdyby byla příležitost, určitě bych se ráda zúčastnila.
- Respondent C: Určitě bych se tomu nebránila, spíše naopak. Hodlám to projednat s paní ředitelkou, jelikož se nám tu ve velké míře obměnil pedagogický sbor, bylo by fajn jet opět na takovýto kurz.

Otázka číslo 14. Jak tedy celkově hodnotíte zážitkový vzdělávací kurz?

- Respondent A: Kurz hodnotím průměrně nebo podprůměrně. Metodu jako takovou hodnotím dobře. Myslím si, že zážitková pedagogika má své uplatnění, své místo a je to perfektní. Jak v klasické škole, tak i ve volno

časových aktivitách, protože pracuji s dětmi i mimo školu. Metoda je skvělá. Ten kurz byl ale nezvládnutý.

- Respondent B: Velmi dobře, velmi pozitivně. Já jsem tedy byla na kurzech zážitkové pedagogiky dvakrát. Jednou jsem byla v rámci školy a jednou sólo. Ta náplň byla skoro totožná, akorát jsme se tam s těmi lidmi neznali. Ale musím říct i to, že jsme se neznali, ale strávili jsme tam spolu ty dva dny, tak to bylo super. A možná se mi líbil víc tento kurz ve smyslu náplně kurzu, to jsme byli v Hrazanech. Měli jsme tam pána, který byl hodně akční a dokázal nás do toho hodně nadchnout a možná tam hrálo roli i to, že jsme se navzájem neznali. V tom smyslu, že kolegové více popustí uzdu a tolik se nestydí. Oba kurzy byli tedy od školy Lipnice.
- Respondent C: Velmi kladně bylo to velice příjemné.